

Overweging voor Tweede Kerstdag 2014 door Ghislaine van Opstal

Lezingen

Handelingen 6:8-10, 7:54-60
Matteüs 10:17-22

Inleiding

Vandaag is het 2^e Kerstdag. We leven nog helemaal in de 'gloria in excelsis Deo'-sfeer van gisteren. Maar waar gisteren de kerken vol zaten, zitten we nu maar met een klein hoopje mensen bij elkaar... Dat lijkt wel een beeld van hoe ons geloof vaak beleefd wordt, zeker tegenwoordig. Maar als het geloof zo 'fragmentarisch' beleefd wordt, zo af en toe even, dan kan het niet gaan léven, kan het geen realiteit voor ons dagelijks leven worden. Kerstmis is niet 'los' verkrijgbaar.

Dat laten de lezingen van vandaag ons zien. Midden in de vreugde en de jubel om het Kerstfeest zijn daar ineens twee heel andere lezingen vandaag. En om die te kunnen begrijpen en verstaan, moeten we ons goed realiseren, dat we het Kerstfeest alleen maar vieren, kúnnen vieren, omdat het Paasfeest bestaat: als Jezus niet aan het kruis gestorven en verrezen was – en dát is immers wat we met Pasen vieren – dan was er immers helemaal geen reden geweest om Zijn geboortefeest te gaan vieren. Dan hadden we nooit iets gehoord over Hem, dan zou het christendom helemaal niet bestaan hebben... Stel het u eens voor: dat we niéts van Hem zouden weten? Dan zouden we hier nu niet zitten met elkaar... De Blijde Boodschap die Jezus is komen brengen is inclusief, loopt van het Kerstfeest via Goede Vrijdag en Pasen naar Pinksteren, is niet 'los' verkrijgbaar, als alleen maar gloria en halleluja...

De essentie is dat God Liefde is. En Jezus is ons die Liefde komen brengen. Maar wat is liefde? Dat woord wordt op vele manieren vaak misbruikt. De lezingen van vandaag geven aan wat Liefde ten diepste is. We gaan er straks meer over horen. Maar laten we nu eerst beginnen met ons tot God onze Vader te keren en om Zijn hulp en ontferming te vragen, want die hebben we hard nodig om die liefde waar te kunnen maken in ons leven...

Overweging

Wát een teksten om op 2e Kerstdag te horen te krijgen! Het brengt ons wèl meteen bij de les na alle 'gloria in excelsis deo' – wat natuurlijk óók gevierd mag, ja móet worden! Maar het Kerstfeest is niet alléén maar een romantisch verhaal over een kindeke dat geboren is... Augustinus, kerkleraar uit de 4e eeuw, zou later zeggen "Al was Christus duizendmaal geboren in de stal van Betlehem, maar niet in ons hart, zijn geboorte zou waardeloos zijn geweest". Dáár gaat het eigenlijk alleen maar om: dat Hij, de Liefde zelf, in ons hart geboren wordt, d.w.z.: in òns tot leven komt. Het ziet er maar schamel uit, in dat kleine, tekortschietende hartje van mij. Het is niet veel

beter dan die kerststal in Betlehem, waar Zijn geboorteverhaal zich afspeelt. En daarmee is dat een prachtig beeld voor hoe het er in het hier en nu met ieder van ons voorstaat! Het Kerstfeest gaat vooral over òns: het is dáár, dat Hij komen wil, dat Hij 'geboren wil worden', dat Hij mèn's wil worden: in ieder van ons, in die schamele 'kerststal' van ons hart, zo arm en klein. Een gedichtje zegt:

“Het arme hart is veel te klein
om woning voor de Heer te zijn,
het rekt en trekt en voelt de pijn
van het alsmaar groter willen zijn...”

In het begin van zijn *Belijdenissen* zegt Augustinus letterlijk wat bovenstaand gedichtje wil verwoorden: “Eng is het huis van mijn ziel: laat het door U verruimd worden, dat gij er komen kunt”.

Met Kerstmis vieren we de komst van Gods Liefde op aarde. Hebben wij eigenlijk wel *ècht* besef van wat dat is: liefde? Ik begin steeds meer te voelen dat ik dat niét heb. Wat wij mensen onder 'liefde' verstaan, is bij lange na niet wat onder *Gods* Liefde verstaan kan worden. Gods liefde is zo gróót. Ga er maar aanstaan: je naaste liefhebben als jezelf! Om dan nog maar niet te spreken van het “je vijand liefhebben”: als ik dat eens concreet laat worden, in de gewone dagelijkse ergernisjes en verdrietelijkheden, wat breng ik daar dan van terecht? Laat staan in de gróte moeilijke en pijnlijke ervaringen die we aan elkaar oplopen in het leven... – blijft het woord 'liefhebben' dan nog wel van kracht?

En dan lezen we vandaag over Stefanus, die zich dood liet stenigen, uit liefde voor zijn Heer... Eén ding lijkt me zeker: in het hart van Stefanus heeft de geboorte van Christus zich voltrokken! Hij gaat ook steeds meer op Jezus lijken: zijn mantel wordt hem afgenomen, hij beveelt zijn geest aan Jezus aan, hij bidt om vergeving voor zijn moordenaars... Bij hem wordt concreet zichtbaar wat de evangelielezing zegt: pas op voor de mensen, ze zullen je voor het gerecht brengen – net als bij Jezus is gebeurd! –, maar ook: wees niet bezorgd, de Geest zal je bijstaan... Want bij Stefanus wordt ook zichtbaar hoe God aanwezig is als je ten einde toe durft te volharden: hij ziet de hemel open en de Mensenzoon staande aan Gods rechterhand...

Een voorwerp van haat zijn, overgeleverd worden omwille van Zijn Naam, omwille van Zijn Liefde. Ook in onze tijd komt dat nog voor, denk bv aan – nog heel actueel – pater jezuiet Frans van der Lugt in Syrië...

Hoe vergaat het u, als u dit hoort? Mij bekruipt grote huiver, en ook wel een gevoel van onmacht: dat zou ik nooit kunnen, durven, willen... Maar dan verstaan we deze tekst niet zoals hij bedoeld is, denk ik. En oud rabbijns verhaal vertelt over God die Sammy kwijt is, en hem overal zoekt. Als hij uiteindelijk tevoorschijn komt vraagt de Almachtige: “Waar was je Sammy? Je ziet er zo moe uit.” En Sammy antwoordt: “Ik was bezig Mozes te worden, Mozes is zo groot, zo sterk, zo gelovig, zo dicht bij U. Ik wilde als Mozes zijn, zo groot en sterk.” Toen werd God boos en zei: “Jongen toch, Ik heb je niet als Mozes gemaakt, Ik heb je als Samuël gemaakt, en dan moet je ook Sammy zijn.”

Zo is dat ook voor ons: wij hoeven Stefanus niet te zijn, wij hoeven 'alleen maar' onszelf te zijn in ons eigen leven, zoals God dat voor ons bedoeld heeft te zijn. Méér hoeft niet. Minder liever óók niet! We hoeven 'alleen maar' uit te groeien tot hoe wij

bedoeld zijn te worden, als de zaadjes in de natuur: een madeliefje, een paardenbloem, een roos, een bloemkool, een wortel... Met ieder van ons heeft Hij een eigen plan. En wij allen, ieder van ons zoals we hier zitten, komen in ons eigen leven van alles tegen, aan pijn en verdriet en machteloosheid, aan leed in welke vorm dan ook, waarin wij beproefd worden en uitgenodigd om "ten einde toe te volharden", omwille van Zijn Naam... Het lijden dat wij lijden omwille van Zijn Naam, verbindt ons aan Zijn lijden en aan Zijn bereidheid daartoe: "Niet mijn wil, doch Uw wil geschiede!"

Dát lijden, en vooral die overgave, snijdt ons niet van God af, maar in dat lijden, in die overgave openbaart God zich steeds dieper aan ons. Dán zullen wij gered worden, d.w.z. dan "gaat de hemel voor ons open" in de beeldtaal van vandaag..., als wij Hèm laten mensworden in ons, als Hij, de Liefde zelf, in en door ons heen tot Leven komt.

Ach, als we dát eens zouden kunnen, wat een práchtig Kerstfeest zou dat worden, wat een Geboortefeest: Hij in ons ...! Wat een zálíg kerstfeest zal dát zijn! Moge het zo zijn. Amen.

Slotgedachte

Het wonder van Kerstmis

Ik heb gehoord dat velen van jullie
zitten te wachten op een wonder,
een wonder dat Ik, God, de wereld zal redden.
Hoe zou Ik moeten redden zonder jullie handen?
Hoe zou Ik moeten rechtspreken zonder jullie stem?
Hoe zou Ik liefhebben zonder jullie hart?
Vanaf de zevende dag heb Ik alles uit handen gegeven
heel Mijn schepping,
niet jullie, maar Ik wacht op een wonder.

Naar Mahatma Gandhi